

Låt den rätte komma in

- Ett reformerat antagningssystem till högskolan

Författare: Mikaela Almerud

Innehåll

Sammanfattning och slutsatser	2
1. Nya utmaningar kräver nya antagningsformer	4
2. Antagningssystemets utveckling de senaste 40 åren	5
3. Vem får läsa vad på högskolan?.....	7
3.1 Behörighet och urval	7
3.2 Dimensionering och antagning	8
4. Internationell utblick.....	9
4.1 Skottland	9
4.2 USA	10
4.3 Danmark	10
5. Mål och utmaningar.....	12
5.1 Mål med antagning till högre utbildning	12
5.2 Dagens problematik och framtidens utmaningar	12
6. Så kan antagningssystemet utvecklas inför framtiden.....	15
7. Källor.....	18

Sammanfattning och slutsatser

I ett kunskapsintensivt land som Sverige är företagens möjligheter att verka, växa och utvecklas avhängig tillgången på kvalificerade medarbetare. Högskolan är en viktig rekryteringsbas för företagen. Då tillgången på kvalificerade medarbetare regleras bland annat av tillträdesreglerna för den högre utbildningen blir utformningen av dessa angelägna ur ett kompetensförsörjningsperspektiv.

Svenskt Näringsliv vill med denna rapport lyfta ett antal utmaningar vi ser med dagens tillträdesregler till högskolan samt bidra med konstruktiva förslag till hur man kan möta dessa. Rapporten har tagits fram i samarbete med konsultföretaget New Republic.

En viktig utgångspunkt har varit de förändringar som sker eller har skett i vår omvärld och som det nuvarande antagningssystemet inte är riggat för att möta. Det handlar framförallt om tre stora utmaningar; den stora expansionen inom högre utbildning som skett de senaste 40 åren och som kräver effektiva och jämförbara urvalsmetoder, den allt större internationella migrationen som kräver flexibilitet, likvärdighet och förutsägbarhet och behovet av återkommande utbildning som resultat av globalisering, digitalisering och en snabbt föränderlig arbetsmarknad.

Rapporten mynnar ut i tio konkreta reformförslag som vi hoppas ska kunna bidra till en utvecklad diskussion och på sikt till ett för tiden mer ändamålsenligt antagningssystem:

1. **Ställ högre betygskrav till högskolan.** Undersök möjligheterna att kräva högre betyg än godkänt som behörighetskrav. Kunskaper från gymnasiekurser kan i vissa fall ha stor inverkan på hur studenten senare presterar på högskolan. Det bör därför vara möjligt att kräva högre betyg än godkänd för gymnasiekurser inom ämnen som bedöms ha stor betydelse för studieframgång.
2. **Slå vakt om meritpoängen.** Meritpoängen är ett viktigt instrument för att sporra elever att läsa vissa mer krävande kurser samt öka intresset för språk. Med hänsyn till att meritpoäng i dag ges för ett relativt stort antal kurser samt att nära en majoritet av de med meritpoäng uppnår högsta möjliga poäng bör systemet emellertid vässas så att det i högre grad än idag säkerställer lämplighet och studiemotivation. De kan till exempel handla om att ha olika meritpoäng för olika utbildningar.
3. **Öka användandet av viktade delar av Högskoleprovet för antagning till högre utbildning.** Det nya Högskoleprovet är redan anpassat för att kunna lägga olika tyngd på olika delar av resultatet. Men detta görs inte i dag.
4. **Öka lärosätenas frihet och ansvar för antagningsprocessen.** Olika utbildningar bör kunna ha olika urvalsandelar beroende på vad lärosätet bedömer ger bäst resultat. Lärosätena bör därför ges ökade möjligheter att ställa särskilda krav vid antagning för att premiera studenter med färdigheter, intressen och drivkrafter som är centrala för att nå framgång vid olika utbildningar. Det förutsätter givetvis ett ändamålsenligt kvalitets- och resurstilldelningssystem som ger incitament till hög kvalitet, relevans och effektivitet i utbildningarna.
5. **Skapa bredare ingångar** och förtydliga de successiva valen och specialiseringen inom de breda högskoleutbildningarna. Trots att antalet studenter i det svenska högskolesystemet inte har ökat nämnvärt de senaste tio åren har antalet program på högskolan stigit kraftigt. Med ett något färre antal utbildningar blir de sned-

vridande effekterna av små kvotgruppers påverkan på vilka andra som sökt en utbildning en viss termin mindre. Specialiseringar och individuella anpassningar kan sedan göras i ett senare skede på utbildningen.

6. **Stärk utbytet mellan lärosäten och arbetslivet.** Det gäller inte minst i frågor om dimensionering av utbildningar där arbetslivets behov behöver få större betydelse än exempelvis studenternas direkta efterfrågan, särskilt vad gäller utbildningar som är centrala för såväl samhället som näringslivet. Därutöver kan företrädare från arbetslivet ta en större roll i samband med olika typer av alternativa antagningsformer på motsvarande sätt som görs för flera konstnärliga utbildningar. Detta skulle kunna bidra till att öka inslaget av bedömning kring sökandes lämplighet för många av de yrken som flera utbildningar leder till.
7. **Säkerställ en effektiv, snabb och rättssäker bedömning av utländska utbildningar.** Bedömningen bör utgöra grund för behörighet och tillgodoräknande genom ett nationellt samordnat system av experter/bedömare. Universitets- och högskolerådet kan ges i uppdrag att samordna ett sådant system som byggs upp med experter på ett motsvarande sätt som Vetenskapsrådet har gjort för bedömningar av forskningsansökningar. Olika experter vid landets lärosäten kan därmed bidra utifrån sina expertkompetenser och språkkunskaper i bedömningarna. Därutöver bör företrädare för arbetslivet delta i bedömningen av de sökandes meriter, särskilt de yrkesinriktade, för att säkerställa en bredare analys av kompetenserna.
8. **Utveckla ett särskilt prov i svenska för nyanlända.** SFI-utbildningen spelar en central roll för nyanlända, men det finns sannolikt personer som antingen har vissa språkkunskaper sedan tidigare, alternativt personer som själva tar ett stort ansvar för att lära sig svenska och som bör ges en möjlighet att snabbt visa att de behärskar en tillräckligt god svenska för att tillgodogöra sig en högskoleutbildning
9. **Inför ett Högskoleprov på engelska.** Detta kan användas som grund för rangordning av utländska studenter. Provet bör kunna göras på svenska ambassader, konsulat och i samarbete med utländska lärosäten som samarbetar med svenska lärosäten.
10. **Slå samman hemsidorna studera.nu och antagning.se.** Information om utbildningar och arbetsmarknadsprognoser för respektive yrke bör finnas tillgängligt på samma hemsida som används för ansökning och antagning till högre utbildning. Genom att samla allt på en gemensam hemsida underlättar man för den sökande att göra ett mer informerat och genomtänkt val. Universitets- och högskolerådet står bakom båda hemsidorna och bör samla all information under en och samma domän.

Målen för ett antagningssystem är ofta motstridiga. Rättssäkerhet kan stå mot såväl effektivitet som kvalitativa bedömningar av individuella egenskaper och förutsättningar för att bedriva studier. Det är i princip omöjligt att skapa ett system som är rättvist för samtliga grupper av sökande men det går däremot med relativt enkla medel göra antagningen bättre och mer ändamålsenligt än idag sett till både utbildningsspecifika och yrkesmässiga förutsättningar. Svenskt Näringsliv är gärna med och bidrar i ett sådant reformarbete.

Mars 2016

Mikaela Almerud
 Utbildning, forskning och innovation
 Svenskt Näringsliv

1. Nya utmaningar kräver nya antagningsformer

Svensk arbetsmarknad står inför stora utmaningar framöver. Globalisering, digitalisering och en snabb teknikutveckling för med sig höga krav på framtidens medarbetare. Rätt person på rätt plats blir allt viktigare för bibehållen konkurrenskraft. Att personers individuella förmågor så som lämplighet, drivkrafter och ambition kan tas tillvara på ett bra sätt har stor betydelse för hur vi kommer att kunna möta framtiden.

Det gäller även i utbildningssystemet och den högre utbildningen. Diskussionen om tillträde till högre utbildning bör därför inte handla om huruvida alla ska studera vid högskola. Det viktigaste är att de som studerar på högskolan går de utbildningar för vilka de är bäst lämpade och har bäst förutsättningar att klara, samt att det generella utbudet är anpassat till den framtida arbetsmarknadens behov. Antagningssystemet spelar en stor roll i att dessa intressen ska kunna mötas på ett balanserat och rättssäkert sätt.

Svenskt Näringsliv vill med denna rapport bidra till diskussionen om framtidens tillträdesregler till den högre utbildningen genom att lyfta ett antal utmaningar dagens antagningssystem står inför samt ge konkreta förslag på hur dessa kan mötas.

Rapporten inleds med en kort bakgrund om hur antagningssystemet utvecklats de senaste 40 åren. I följande kapitel redogörs för hur behörighet och urval fungerar idag och i kapitlet därefter görs en mycket kortfattad internationell utblick till Skottland, USA och Danmark för att lyfta exempel på hur de hanterar sökande med utländska betyg, lämplighet som grund för urval och meriter från arbetsmarknaden vid antagning. Därefter redogörs för ett antal utmaningar det svenska antagningssystemet står inför. Rapporten avslutas med ett tiopunktsprogram med förslag på reformer som vi menar behövs för att möta de utmaningar vi står inför.

Rapporten är framtagen i samarbete med konsultföretaget New Republic. Inom ramen för arbetet har ett seminarium med företrädare för högskolesektorn med särskilda kunskaper om antagningssystemet genomförts. Därutöver har ledande företrädare för Universitets- och högskolerådet samt Göteborgs universitet intervjuats.

2. Antagningssystemets utveckling de senaste 40 åren

År 1977 genomfördes en av de största reformeringarna av det svenska högskolesystemet i modern tid. Den första högskolelagen kom. Yrkesutbildning kom att prioriteras tydligt framför utbildning med vaga bildningsideal och att stödja den enskilde studentens personliga utveckling. Utbildningen organiserades i utbildningslinjer fördelat på fem sektorer.¹ Utöver dessa fanns det utrymme för lokala linjer, individuella linjer och fristående kurser. Stora utbildningar så som lärar- och vårdutbildningarna och senare även de kortare ingenjörsutbildningarna inkluderades i universitets- och högskoleutbildningen. Rekryteringen till högskolan breddades genom spridning av högre utbildning till fler orter vilket ledde till en bredare social och geografisk rekrytering av studenter.

Det blev möjligt för alla med en tvåårig gymnasieutbildning eller viss folkhögskoleutbildning att söka till högskolan. Även den som fyllt 25 år, hade kunskaper i svenska och engelska som motsvarade svenska B och engelska A samt fyra års dokumenterad arbetslivserfarenhet (25:4-regeln) uppnådde grundläggande behörighet för att söka till högskolan. Högskoleprovet infördes som alternativ till betygsintagning² och studenter sorterades in i kvotgrupper beroende på om de sökte med betyg eller resultat från högskoleprov.³ Sammantaget ledde förändringarna till en ökad tillströmning av sökande studenter.

1993 kom nästa stora universitets- och högskolereform, även kallad frihetsreformen. Med den följde en våg av avreglering och decentralisering. Lärosätena skulle ges större frihet på åtta punkter varav antagning av studenter var en.⁴ Målet var att skapa nationella regler som skulle vara tydligare och mer överblickbara för de sökande. Den allmänna behörigheten fortsatte att vara centralt styrd men det blev möjligt även för de med behörighetsgrundade gymnasiebetyg att göra högskoleprovet. Minst en tredjedel av alla sökanden skulle antas på betyg och minst en tredjedel på resultat från högskoleprovet.⁵ En tredjedel av antagningen lämnades därmed till lärosätena själva att besluta om. Förhoppningen var att denna frihet skulle leda till att lärosätena utvecklade alternativa antagningsformer, bland annat i syfte att nå nya grupper. Denna förhoppning har dock inte infriats i särskilt hög grad eftersom användandet varit relativt begränsat.

Dagens antagningssystem började gälla år 2010 och har inneburit en uppstramning av behörighetsreglerna. Den nya reformen innebar bland annat att användande av den nya gymnasieskolans sex-gradiga betygsskala samt att möjligheten att få meritpoäng för vissa kurser i moderna språk, engelska och matematik från gymnasieskolan

¹ Sektorn för utbildning för tekniska yrken, administrativa ekonomiska och sociala yrken, vårdyrken, undervisningsyrken och kultur- och informationsyrken.

² Institutionen för tillämpad utbildning, "historik" (2011). www.edusci.umu.se/hprov/historia/

³ Jan-Eric Gustafsson, Christina Cliffordson och Gudrun Erickson, "Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan - problem och möjligheter" (2014) SNS förlag, S. 72.

⁴ Övriga punkter var studieorganisation, utbildningsutbud, inrättande och tillsättning av professorer, skapande av karriärvägar för lärare, institutionell organisation, disposition av resurser till grundutbildning och omfördelning mellan anslag till forskning.

⁵ Jan-Eric Gustafsson, Christina Cliffordson och Gudrun Erickson, "Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan - problem och möjligheter" (2014) SNS förlag, S. 73.

infördes. 25:4-regeln togs bort. Regeln att samtliga gymnasieprogram skulle ge högskolebehörighet slutade gälla och vissa yrkesprogram ger i dagsläget ingen behörighet utan kompletteringar.⁶ Dessutom försvann möjligheten till så kallad konkurrenskomplettering, det vill säga möjligheten att kunna förbättra redan godkända kurser på Komvux. Möjligheten att få extrapoäng för arbetslivserfarenhet avskaffades och personer med kompletterade betyg sorterades in i en ny kvotgrupp.⁷ Högskoleprovet förändrades genom att den kvantitativa delen av provet utökades.⁸

⁶ Ibid, S. 74.

⁷ Ibid, S. 75.

⁸ Ibid, S. 75.

3. Vem får läsa vad på högskolan?

Lärosätena ansvarar för antagningen av studenter, ett arbete som samordnas av Universitets- och högskolerådet.⁹ Lärosätena anger nivån för behörighet, men staten styr detta genom ett antal standardbehörigheter.

3.1 Behörighet och urval

Antagningssystemet kan sägas ha två huvudfunktioner. Dels ska det ange vilka förkunskaper som krävs för behörighet, dels reglera urval när antalet sökande överstiger antalet platser på utbildningen. Med dagens system anses en person vara behörig till högskolan om han eller hon har godkända betyg i behörighetsgivande kurser, eller har tillgodogjort sig motsvarande kunskaper på annat vis. Betyg ska visa den sökandes kunskapsnivå och har därför ansetts vara ett lämpligt system för att säkerställa att den sökande har tillräckliga förkunskaper för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.¹⁰ Vissa utbildningar kräver särskild behörighet i form av förkunskaper inom utpekade områden för att sökande ska vara behöriga. Eventuella krav på särskild kunskap måste dock kunna kopplas till målen för den berörda högskoleutbildningen.¹¹

Om antalet sökande överstiger antalet platser på en utbildning spelar urvalsreglerna en avgörande roll. De sökande delas in i olika urvalsgrupper beroende på deras studiebakgrund. Minimikravet är att en tredjedel av alla platser på en utbildning ska gå till dem som söker in med betyg och en tredjedel till dem som söker in med resultat från högskoleprov. Högst en tredjedel av platserna får gå till dem som högskolorna väljer ut genom eget urval. Det kan exempelvis göras genom personlighetstest eller intervjuer.¹² De som söker in till högskolan med betyg sorteras in i undergrupper baserat på om betygen har kompletterats genom studier på Komvux eller inte.¹³ Enligt de nya antagningsreglerna som infördes 2010, kan gymnasieelever öka sitt meritvärde med upp till 2,5 meritpoäng för vissa kurser i moderna språk, engelska och matematik. Kurserna ska vara meriterande för framtida utbildningsval. Det maximala meritvärdet inklusive meritpoäng är därför 22,5 poäng.¹⁴ Sedan 2010 är det inte längre möjligt att läsa upp redan godkända betyg, genom så kallad konkurrenskomplettering. De kan tenteras upp men kräver då att individen själv svarar för studierna. Det går också att förbättra sina chanser att komma in på en utbildning genom behörighetskomplettering, exempelvis de naturvetenskapliga eller tekniska basårsutbildningar som vissa lärosäten erbjuder. De studenter som genomgår en basårsutbildning hamnar i en annan kvotgrupp och kan därmed förbättra sina chanser att komma in på sin utbildning.

⁹ Universitetskanslersämbetet, "Universitet och högskolor årsrapport 2015" (2015), S. 16.

¹⁰ Jan-Eric Gustafsson, Christina Cliffordson och Gudrun Erickson, "Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan – problem och möjligheter" (2014) SNS förlag. S. 78.

¹¹ Ibid, S. 80.

¹² Undantag kan ges för exempelvis konstnärliga utbildningar där samtliga platser kan fördelas med alternativt urval.

¹³ Universitets- och högskolerådet, "Platsfördelning och urval." www.antagning.se/sv/Ta-reda-pa-mer-/Platsfordelning-och-urval/

¹⁴ Jan-Eric Gustafsson, Christina Cliffordson och Gudrun Erickson, "Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan - problem och möjligheter" (2014), SNS förlag. S. 85.

3.2 Dimensionering och antagning

Dimensionering är frågan om hur många studieplatser som ska finnas vid olika typer av utbildningar och vilka faktorer som ska styra universitetens och högskolornas utbildningsutbud. Sedan 1993 års universitets- och högskoleform styrs dimensioneringen, framför allt vad gäller fördelningen mellan olika utbildningar, till stor del av lärosätena själva. Staten kan dock påverka lärosätenas totala dimensionering genom examensmål och fördelning av resurser som möjliggör expansion, alternativt kräver neddragningar av det totala utbildningsutbudet. Dimensioneringen av utbildningsplatser ska enligt lärosätenas regleringsbrev ta hänsyn till studenters och arbetsmarknadens efterfrågan, men även samhällets övriga behov. Idag är det framförallt studenternas val som styr utbildningsutbudet medan arbetslivet har små möjligheter att systematiskt och strategiskt påverka utbudet, både vad gäller dimensionering och innehåll.¹⁵

I en ny rapport har Universitetskanslersämbetet (UKÄ) undersökt lärosätenas arbete med dimensioneringen av utbildningsplatser. Utredningen konstaterar att beslut om dimensionering ofta fattas på ledningsnivå på lärosätena och att dessa beslut kräver god kunskap om arbetsmarknadens behov. Många lärosäten anser att befintliga prognoser om arbetsmarknadens behov är otillräckliga och att det tar lång tid att anpassa läromiljön efter prognoserna. Att snabbt anpassa antalet utbildningsplatser efter prognoser och politiska beslut menar de är svårt att genomföra inom högskolesektorn.¹⁶

De lärosäten som har ett effektivt och framgångsrikt arbete med dimensionering förefaller ha en tydlig organisation med ett genomtänkt arbetssätt som viktiga framgångsfaktorer. Enligt UKÄ:s rapport är antalet utbildningsplatser relativt väl anpassat efter arbetsmarknadens behov och deras rekommendation är att bevakning och anpassning efter arbetsmarknadens behov även fortsatt bör vara lärosätenas ansvar.¹⁷ Även om de flesta dimensioneringsfrågor är decentraliserade till lärosätena efterfrågas en dialog med arbetsmarknadens representanter och lärosätena för att påverka utbudet av examinerade inom bristyrken.¹⁸ I UKÄ:s rapport lyfts bland annat Kungliga tekniska högskolan (KTH) fram som ett exempel där externa aktörer deltar i fakultetsrådet och ges möjlighet till synpunkter på utformning och dimensionering av utbildningsprogram på lärosätet.

Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät visar att vart femte rekryteringsförsök som företagen gör, misslyckas.¹⁹ Det innebär att den kompetens som företagen efterfrågar inte alltid finns tillgänglig i tillräcklig utsträckning, eller att matchningen är otillräcklig. Dimensioneringen av utbildningsplatser och antagning till högre utbildning påverkar den kompetens som finns tillgänglig på arbetsmarknaden. För att komma tillrätta med den bristande matchningen krävs förändringar av det befintliga systemet.

¹⁵ Lars Haikola, Ingeborg Amnéus och Kjell Gunnarsson, "SOU 2015:70 Högre utbildning under 20 år" (2015), S. 14.

¹⁶ Universitetskanslersämbetet, "Dimensionering av högre utbildning, (2015) S. 25.

¹⁷ Ibid. 24.

¹⁸ Lars Haikola, Ingeborg Amnéus och Kjell Gunnarsson, (SOU 2015:70) "Högre utbildning under 20 år" (2015), S. 20.

¹⁹ Svenskt Näringsliv, "Bättre matchning med fler inträdesjobb" (2014), S. 17.

4. Internationell utblick

En av de stora utmaningarna för framtidens antagningssystem är den allt större internationella migrationen. Till detta kommer den ökande internationella rörligheten bland studenter. EU har som mål att 20 procent av alla studenter till 2020 ska ha någon form av internationellt utbyte som ett led i sin högre utbildning. Sammantaget ställer det höga krav på att det system för antagning till högre utbildning som Sverige använder, kan bedöma och rangordna individer med vitt skilda studiebakgrunder.

För att sätta det svenska antagningssystemet i en internationell jämförelse och hämta inspiration för hur framtida system kan utformas, följer nedan några utländska exempel på antagningssystem. Urvalet är gjort för att belysa följande frågor: en hög grad av internationella sökande, system som använder olika typer av prov och lämplighetsbedömningar samt någon koppling till arbetsmarknaden.

4.1 Skottland

I Skottland görs ansökningar till kandidatprogram genom Universities and Colleges Admissions Service (UCAS) vilket motsvarar svenska Universitets- och högskolerådet. I ansökan ska den fullständiga utbildningsbakgrunden skickas in. Det genomsnittliga betyget spelar mindre roll, det är främst goda betyg i relevanta ämnen för den utbildning personen söker som värdesätts. Därutöver ska den sökande beskriva sin arbetslivserfarenhet (betalt arbete). En central del av ansökan är ett personligt brev (kallat personal statement), där studenten motiverar både val av studier och berättar om sina studieambitioner. Det krävs också en skriftlig referens, där en lärare eller annan person med kunskap om studentens studiemeriter rekommenderar den sökande.²⁰

Precis som i andra delar av Storbritannien används flera olika specialiserade tester som grund för antagning. För över två tredjedelar av Storbritanniens tandläkar- och läkarutbildningar gör de sökande ett särskilt prov, det så kallade UKCAT (UK Clinical Aptitude Test). Testet fokuserar på att utforska de sökandes kognitiva egenskaper och andra kvaliteteter som kan vara värdefulla för verksamma inom hälso- och sjukvård. Syftet med testet är att ge lärosätena stöd för att säkerställa att deras kandidater är lämpliga och har den förmåga, attityd och beteende som krävs för att arbeta som läkare eller tandläkare.²¹

University of Glasgow använder, liksom andra brittiska lärosäten, National Admissions Test for Law (LNAT) som grund för urval bland kvalificerade studenter. Testet är skapat för att bedöma potentiella studenters intellektuella förmåga och kritiskt tänkande snarare än deras kunskaper om juridik. Årliga uppföljningar av LNAT visar dessutom att resultatet påverkas mindre av studentens socioekonomiska bakgrund, än vid andra urvalsmetoder. På LNAT:s webbplats motiveras testet med att ”juridik kräver kritisk resonansförmåga på en excellent nivå vilket inte lätt kan mätas av ett standardprov eller kurser”.²²

²⁰ UCAS, ”Filling in your application” www.ucas.com/ucas/undergraduate/apply-and-track/filling-your-application

²¹ UKCAT, ”About the test” www.ukcat.ac.uk/about-the-test

²² LNAT, ”Why join LNAT?” www.lnat.ac.uk/why-join-lnat/

4.2 USA

Antagningsprocessen i USA är mycket decentraliserad. De sökande skickar ansökan direkt till det eller de lärosäten de söker till. De enskilda lärosätena ansvarar själva för att bestämma behörighetskrav och regler för urval och såväl processen som kraven kan därför skilja sig åt betydligt mellan lärosäten.²³ På delstatsnivå finns därutöver vitt skilda regler för de delstatliga lärosätena. I exempelvis Texas garanteras de tio procent som har högst betyg i respektive gymnasieskola (high school) en plats på något av delstatens lärosäten.²⁴

Trots dessa skillnader är metoder som personligt brev, uppsats och referenser vanliga inslag i ansökningsprocessen.²⁵ Ansökan till lärosäten i USA kräver ofta att den sökande gör ett standardiserat prov inom det ämnesområde man söker utbildning inom för att få behörighet.²⁶ Till skillnad från i Sverige där universitet och högskolor tar hänsyn till den samlade resultatpoängen från högskoleprovet, väljer amerikanska universitet ofta att lägga mer vikt på resultatet på den del som är relevant för utbildningen. En institution som gör urval bland potentiella ingenjörstudenter kan således exempelvis välja att lägga mer vikt vid resultatet på matematikdelen av ett prov.²⁷

Många amerikanska universitet efterfrågar att den sökande gör det standardiserade provet Scholastic Assessment Test (SAT) inför sin ansökan till högre utbildning. Syftet med provet är att bedöma den sökandes läsförståelse, skrivförmåga och kunskaper i matematik.²⁸ Resultatet på SAT kan användas på olika sätt vid antagningen till högre utbildning. Exempelvis kan provresultatet från SAT användas för antagning, kursplacering eller rådgivning inför framtida val av kurser.²⁹

En treårig nationell studie av effekterna av standardiserade tester, exempelvis SAT, som verktyg för antagning till universitet och college i Amerika, visar att betyg har ett högre prognostiserande värde för framgång av studier, än SAT.³⁰ Amerikanska studenter betyg från high school har därmed ett bättre prognosvärde för framtida studieframgångar. SAT är designat, i likhet med andra standardiserade prov, för att bidra till en mer objektiv bedömning av studentens kunskaper.³¹

4.3 Danmark

I Danmark blir de flesta sökanden till universitet antagna på basis av deras gymnasiebetyg. Antagning till universitet koordineras centralt genom Den Koordinerede Tilmelding (KOT), som är Danmarks motsvarighet till Universitet- och högskolerådet.³² Studenterna antas i två kvoter. En för sökande med betygsgenomsnitt (konkurrenskompletterade betyg kan inte tillgodoräknas) och en för sökande med andra meriter. Till andra meriter räknas frivilligarbete, arbetslivserfarenhet, utlandsvistelse eller

²³ StudyUSA, "Applying for admission to a U.S. program" www.studyusa.com/en/a/34/applying-for-admission-to-a-u-s-program

²⁴ College for all Texans, "Top 10% rule" www.collegeforalltexans.com/index.cfm?objectid=6D0B8C2F-C987-12B0-27CAFED91FACC7FB

²⁵ In International student, "Test overview". www.internationalstudent.com/study_usa/application-process/standardized-tests/overview/

²⁶ International student, "Application process". www.internationalstudent.com/study_usa/application-process/

²⁷ International student, "Test overview". www.internationalstudent.com/study_usa/application-process/standardized-tests/overview/

²⁸ College Board, "What is the SAT?" www.sat.collegeboard.org/about-tests/sat

²⁹ Ibid.

³⁰ William C. Hiss och Valerie W. Franks, "Defining promise: optional standardized testing policies in American college and university admissions" (2014). S. 3.

³¹ College Board, "Why take the SAT?"

³² Styrelsen for Vidaregående Uddannelser, "Den Koordinerede Tilmelding" <http://www.kot.dk>

andra studiemeriter.³³ Ansökan i den andra kvoten kräver att den sökande bifogar dokument som styrker meriterna.³⁴ Gymnasieexamen krävs för att ansöka till högre studier. Vissa universitetsprogram kräver också särskild behörighet, det vill säga att den sökande har läst vissa kurser på gymnasiet för att vara behörig.³⁵

En del universitet i Danmark har infört en så kallad ”garantikvot” vid antagning till kandidatprogram. Det innebär att lärosätet har satt upp ett minimikrav på meritvärde. Alla sökande som når upp till kravet garanteras då en plats på utbildningen.³⁶ Det danska antagningssystemet premierar studenter som söker till högskolan inom två år efter gymnasieexamen. De studenter som börjar studera tidigt får en bonus i form av ett påslag där snittbetyget multipliceras med 1,08. Undantag till regeln på två år kan ges om studenten exempelvis har tjänstgjort inom försvaret eller varit långvarigt sjuk.³⁷

År 2014 presenterades en ny modell för dimensionering av högre utbildning. Den föreslagna dimensioneringsmodellen utgår från statistik över arbetslöshet över tid för examinerade inom en viss utbildning. Platser på de utbildningar som leder till yrken med hög strukturell arbetslöshet ska enligt modellen reduceras och omfattas av ett tak på antal platser. Bedömningen av dimensionering var tänkt att göras en gång per år och skulle då baseras bland annat på arbetsmarknadsstatistik.³⁸ Detta förslag har dock inte genomförts fullt ut.³⁹

³³ UddannelsesGuiden, ”Optagelse på videregående uddannelser” www.optagelse.dk/videregaende/

³⁴ Ibid.

³⁵ AllaStudier, ”Studera i Danmark” www.allastudier.se/tips-o-fakta/48-studera-i-danmark/

³⁶ UddannelsesGuiden, ”Generel information Optagelse på de videregående uddannelser 2015” (2015), S. 10.

³⁷ Ibid, S. 10-11.

³⁸ FTE, ”Ny model for dimensionering af de videregående uddannelser” (2014). www.ftf.dk/uddannelse/artikel/ny-model-for-dimensionering-af-de-videregaende-uddannelser/

³⁹ Christoffer Zieler, ”SF freder regeringen, men ville gerne have haft debat i Folketinget” Universitetsavisen. www.universitetsavisen.dk/politik/sf-freder-regeringen-men-ville-gerne-have-haft-debat-i-folketinget

5. Mål och utmaningar

5.1 Mål med antagning till högre utbildning

Antagningssystem förväntas uppfylla många, och ibland motstridiga, krav. Det faktum att det svenska systemet, till skillnad från exempelvis det amerikanska, har en nationell politisk styrning gör att det kan utformas för att bidra till att uppfylla aktuella politiska mål. De generella målen för det svenska systemet har dock varit relativt konstanta över tid.

Ett centralt mål för antagningssystemet är att prognostisera framtida studieresultat. Studier har visat att betyg och högskoleprov endast kan förklara 25 procent av en students studieresultat.⁴⁰ Alternativa urvalsprocesser såsom intervjuer eller tester har dock visat sig ha ännu lägre prognostiseringsvärde.⁴¹ Faktorer som skulle kunna förklara en större del av framtida studenters studieframgång, som studieambition, studiemiljö och kvalitén på högskoleutbildningen fångas inte upp genom dagens antagningssystem. Urvalsregler syftar också till att sända ut rätt signalvärden till framtida studenter, exempelvis var införandet av så kallade meritpoäng en metod för att få gymnasieelever att välja kurser som skulle förbereda dem för högre studier.⁴²

När antalet sökande överstiger antalet platser på en utbildning, förväntas antagningsreglerna sortera och rangordna elever utifrån deras studiemeriter på ett rättssäkert sätt. Därutöver förväntas antagningssystemet också bidra till och uppfylla utbildningspolitiska mål som till exempel breddad rekrytering, förbättrad kompetensförsörjning för arbetslivet, livslångt lärande samt att få studenter att börja och avsluta sina studier i tid.

De utbildningspolitiska målen ändras ofta vid regeringsskifte eller vid stora samhällsförändringar. Så var exempelvis fallet under 1990-talets djupa ekonomiska kris, då frågan om breddad rekrytering och möjligheterna för fler grupper att söka sig till högskolan stod i centrum för den högskolepolitiska debatten. På samma sätt är den internationella migrationen och den senaste tidens flyktinginvandring förändringar som måste beaktas. Samtidigt är ett mål att antagningssystemet ska vara långsiktigt och stabilt över tid. Antagningen förväntas även vara rättssäkert, rättvist, samt tids- och kostnadseffektivt för studenter, Universitet- och högskolerådet och lärosätena.⁴³

5.2 Dagens problematik och framtidens utmaningar

Antagning till högre utbildning är för många individer en livsavgörande fråga. Val av studieort och inriktning fattas slutgiltigt av den enskilda individen, men vilka val som står till buds styrs delvis av hur antagningssystemet ser ut. Flera nationella och internationella trender gör det svårare att nå de krav som ställs på, och de mål som sätts upp för, detta system. I huvudsak är de tre stora samhällsförändringar som kommer

⁴⁰ Utbildningsdepartementet, "SOU 2004:29 - Tre vägar till den öppna högskolan", S. 15.

⁴¹ Ibid, S. 16.

⁴² Utbildningsdepartementet, "Prop. 2006/07:107 - Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet", (2007), S. 7.

⁴³ Jan-Eric Gustafsson, Christina Cliffordson och Gudrun Erickson, "Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan - problem och möjligheter" (2014) SNS förlag, S. 71.

att få mycket stor påverkan på antagningssystemet och som ett framtida system måste ta hänsyn till.

1. **Den stora expansion av högre utbildning** de senaste 40 åren gör att allt fler personer kommer att omfattas av antagningssystemet. Under sin livstid kommer sannolikt omkring varannan medborgare som i dag befinner sig i utbildningssystemet att påverkas av någon form av antagning till högre utbildning. Den stora omfattningen ställer ökade krav på effektivitet och jämförbarhet om inte kostnaderna för hela systemet ska stiga kraftigt.
2. **Den allt större internationella migrationen** gör det svårare att göra bedömningar om behörighet till utbildningar eftersom detta kommer att kräva ingående kunskaper om ett stort antal länders utbildningssystem och enskilda utbildningar. Särskilt den stora flyktinginvandringen den senaste tiden kommer att ställa mycket stora krav på de svenska lärosätenas förmåga att bedöma individers meriter. Individer som flytt saknar ofta identitetshandlingar och att fråga efter meriter i deras tidigare hemländer kan medföra stor fara för dem.
3. **Återkommande utbildning** inom ramen för det livslånga lärandet blir allt viktigare i ljuset av snabbare omställningar och tillkomst av nya yrken, samtidigt som andra försvinner. Allt fler kommer därför att behöva gå in i eller återvända till högre utbildning allt högre upp i åldrarna för att säkerställa att individen har den kompetens som krävs på arbetsmarknaden. Därmed måste ett antagningssystem kunna ta hänsyn till många olika tidsperioders betygssystem samt kunskaper förvärvade utanför det formella utbildningssystemet.

Därutöver finns ett stort antal problem i dagens system som behöver åtgärdas. Många av dessa har tillkommit som ett resultat av mindre justeringar som har gjorts efter hand. Syftet har ofta varit gott och genomförts för att justera något som upplevts som orättvist för olika grupper av sökanden. Målen för ett antagningssystem är ofta motstridiga. Rättssäkerhet kan stå mot såväl effektivitet som kvalitativa bedömningar av individuella egenskaper och förutsättningar för att bedriva studier. Det är därmed i princip omöjligt att skapa ett system som är rättvist för samtliga grupper av sökande. Alla lösningar kommer att innebära avvägningar mellan de uppsatta målen.

Några av de problem som behöver hanteras i en framtida översyn är följande:

- Enligt UKÄ:s undersökningar får närapå en majoritet av de gymnasieelever som kan tillgodoräkna sig meritpoäng, 2,5 poäng.⁴⁴ Meritvärdena kom inte till i huvudsak som en antagnings-/urvalsfråga utan hade som syfte att ge incitament till eleverna att välja en viss typ av kurser. Att så många når upp till det maximala antalet poäng gör det dock svårare att göra urval bland de sökande till högre utbildning och meritpoängen tappar en del av sitt syfte. Särskilt för de allra mest populära utbildningarna.
- Dagens 18 olika områdesbehörigheter leder till en otydlighet kring vilka utbildningar som studenterna kan söka efter genomgången gymnasieskola. Det ställer också ökade krav på tidiga val. Detta förstärks av de olika varianter av kurser som ger meritpoäng för de olika områdesbehörigheterna. Denna otydlighet ska samtidigt ställas mot vikten av att kunna premiera särskilda inriktningar kring färdigheter, intressen och drivkrafter för ett antal utbildningar. I dag delar till exempel veterinärprogrammet grupp med läkar- och tandläkarutbildningarna.

⁴⁴ <http://www.uka.se/download/18.1ff6bf9c146adf4b49674c/1404208788653/1107R+F%C3%B6rsta+antagningen+med+de+nya+reglerna+-+en+uppf%C3%B6ljning+av+antagningen+till+h%C3%B6stterminen+2010.pdf> s. 55-56.

- Högskoleprovet används i dag i första hand av sökande som kommer direkt från gymnasiet. Det var tänkt som en andra chans för de som inte kunde konkurrera med betyg, men har i dag blivit ett av två sätt för unga att komma in på en högskoleutbildning. Ett högt resultat på högskoleprovet har dock lägre prognosvärde än höga betyg. Därmed premieras studenter som skriver goda resultat. Elever som tidigt skriver ett bra resultat under gymnasietiden har därmed inte samma incitament att studera hårt under resterande del av gymnasiet, vilket kommer att försvåra deras högre studier. Därmed riskerar Högskoleprovet att ge en oönskad signaleffekt till gymnasielever. Att många unga konkurrerar i gruppen med Högskoleprov tränger undan de äldre som genom provet skulle få en andra chans. För att åter ge högskoleprovet denna funktion krävs att elever i gymnasiet inte längre får göra provet. Det kräver dock samtidigt att kvotgruppen för dem som kommer in via högskoleprovet (vilket i dag är minst en tredjedel) minskas för att inte kraftigt missgynna den grupp som vill börja studera direkt efter gymnasiet.
- Sökande med betyg från folkhögskolor har ofta svårt att komma in på attraktiva utbildningar (oavsett deras studieresultat) eftersom deras kvot i antagningen styrs av andelen av övriga sökande med betyg från folkhögskola. Det vill säga finns det inte tillräckligt många sökande för att andelen sökande med folkhögskolebetyg i relation till samtliga sökande ska motsvara åtminstone en plats på programmet spelar det ingen roll hur bra betyg den sökande med bäst resultat från en folkhögskola har.⁴⁵
- Det finns i dag ingen samlad nationell statistik över lärosätenas användande av alternativa urval. Det är därmed svårt att utvärdera de nationella effekterna av alternativa antagningsformer samt för lärosätena att inspireras och lära av varandras insatser. Därutöver saknas en samlad statistik över vilka studenter som antagits på utländska meriter. Även detta försvårar uppföljning, utvärdering och inte minst utveckling av nya verktyg och metoder för att säkerställa en god och rätts-säker antagning.
- I det sammanvägda betyget från gymnasiet ingår kurser från alla tre år. Betyg i tidiga kurser i exempelvis engelska och matematik har således samma vikt på slutbetyget som betyg i de senare kurserna, även i de fall man inom ett ämne kan se en tydlig progression och där de senare kurserna med stor sannolikhet ger djupare kunskaper och ur urvalshänseende innebär bättre förberedelse för högre studier⁴⁶. Att ta hänsyn till detta skulle dock sannolikt kräva omfattande reformer av ett redan relativt nytt betygssystem.

⁴⁵ Om det bara är en sökande med folkhögskolebetyg till en utbildning med 100 platser och totalt 101 sökanden har denne ingen chans att komma in eftersom kvotgruppen därmed omfattar mindre än en procent av de sökande och därmed inte når upp till en plats på utbildningen.

⁴⁶ Det är inte givet att det alltid sker en tydlig progression inom ämnena. En senare kurs behöver inte nödvändigtvis vara svårare utan kan bara vara annorlunda.

6. Så kan antagningssystemet utvecklas inför framtiden

Ett framtida system för antagning måste ta hänsyn till de stora internationella samhällsförändringarna samt det av lärosätena utpekade behovet av prognoser kring framtida kompetensbehov i arbetslivet.

Mot bakgrund av de tre utmaningar som vi presenterade, den stora expansionen av högre utbildning med ökade effektivitetskrav; den ökade internationella migrationen med den pågående flyktinginvandringen samt det allt viktigare livslånga lärandet, föreslår Svenskt Näringsliv följande reformer som bör påverka utformningen av det framtida antagningssystemet:

1. **Ställ högre betygskrav till högskolan.** Kunskaper från gymnasiekurser kan i vissa fall ha stor inverkan på hur studenten senare presterar på högskolan. Det bör därför vara möjligt att kräva högre betyg än godkänd för gymnasiekurser inom ämnen som bedöms ha stor betydelse för studieframgång. Exempelvis bör en person som söker till en ingenjörsutbildning ha högre betyg än godkänt i gymnasiets matematikkurser för att vara behörig. Det är viktigt för att säkerställa studieintresse, lämplighet och goda ämneskunskaper. Detta skulle kunna stärka betydelsen av betyg i mer avancerade (senare) kurser från gymnasiet.
2. **Slå vakt om meritpoängen.** Meritpoängen är ett viktigt instrument för att sporra elever att läsa vissa mer krävande kurser samt öka intresset för språk. Med hänsyn till att meritpoäng i dag ges för ett relativt stort antal kurser samt att nära en majoritet av de med meritpoäng uppnår högsta möjliga poäng bör systemet emellertid vässas så att det i högre grad än idag säkerställer lämplighet och studiemotivation. De kan till exempel handla om att ha olika meritpoäng för olika utbildningar.
3. **Öka användandet av viktade delar av Högskoleprovet för antagning till högre utbildning.** En ingenjörsutbildning bör sannolikt i högre grad använda sig av resultat med fokus på de kvantitativa delarna av Högskoleprovet snarare än de språkliga delarna. Det är däremot viktigt att poängtera att olika delar ska viktas olika beroende på vad som är relevant för den sökta utbildningen, men att ingen del av Högskoleprovet ska kunna uteslutas. Även om resultatet på den kvantitativa delen av Högskoleprovet bör väga tyngre för en student som söker till ingenjörsutbildningen, är goda kunskaper i engelska och svenska viktiga. Det nya Högskoleprovet är redan anpassat för att kunna lägga olika tyngd på olika delar av resultatet. Men detta görs inte i dag. Att öka användandet av viktade delar av Högskoleprovet skulle därför inte kräva en reformering av Högskoleprovet.
4. **Öka lärosätenas frihet och ansvar för antagningsprocessen.** Redan i dag har lärosätena möjlighet att anta en tredjedel av studenterna med alternativa metoder, men den nuvarande fördelningen där en tredjedel av studenterna ska antas på betyg och en tredjedel utifrån högskoleprovet bör ses över. Olika utbildningar bör kunna ha olika urvalsandelar beroende på vad lärosätet bedömer ger bäst resultat. Lärosätena bör därför ges ökade möjligheter att ställa särskilda krav vid antagning för att premiera studenter med färdigheter, intressen och drivkrafter som är centrala för att nå framgång vid olika utbildningar. Detta bör kunna ske utan ansökan till centrala myndigheter. Det förutsätter givetvis ett ändamålsenligt kvalitets- och resurstilldelningssystem som ger incitament till hög kvalitet, relevans och effektivitet i utbildningarna.

5. **Skapa bredare ingångar och förtydliga de successiva valen och specialiseringen inom de breda högskoleutbildningarna.** Trots att antalet studenter i det svenska högskolesystemet inte har ökat nämnvärt de senaste tio åren har antalet program på högskolan stigit kraftigt. Med ett något färre antal utbildningar blir de snedvridande effekterna av små kvotgruppers påverkan på vilka andra som sökt en utbildning en viss termin mindre. Specialiseringar och individuella anpassningar kan göras i ett senare skede på utbildningen. Om det uppstår behov av att rangordna studenter inför val av olika inriktningar kan betyg på högskoleutbildningen användas som urvalsinstrument. Regeringen bör också se över om det är möjligt att på sikt reformera lärarutbildningen så att den kan ha en något bredare antagning initialt och därefter vid behov rangordna studenter utifrån studieresultat på inledande delar av utbildningen vid antagning till specialisering. Grund för betyg och därmed urval sätts därmed av de enskilda lärosätena utifrån sin bedömning av studenternas förmåga och lämplighet.
6. **Stärk utbytet mellan lärosäten och arbetslivet** i frågor om dimensionering av utbildningar och ge detta en större betydelse än exempelvis studenternas direkta efterfrågan, särskilt vad gäller utbildningar som är centrala för såväl samhället som näringslivet. Därutöver kan företrädare från arbetslivet ta en större roll i samband med olika typer av alternativa antagningsformer på motsvarande sätt som görs för flera konstnärliga utbildningar. Detta skulle kunna bidra till att öka inslaget av bedömning kring sökandes lämplighet för många av de yrken som flera utbildningar leder till. Erfarenheterna från Universitets- och högskolerådets utvecklingsarbete med lämplighetstester för lärarutbildningarna bör också inkluderas i detta arbete.⁴⁷
7. **Säkerställ en effektiv, snabb och rättssäker bedömning av utländska utbildningar** som grund för behörighet och tillgodoräknande genom ett nationellt samordnat system av experter/bedömare. Universitets- och högskolerådet kan ges i uppdrag att samordna ett sådant system som byggs upp med experter på ett motsvarande sätt som Vetenskapsrådet har gjort för bedömningar av forskningsansökningar. Olika experter vid landets lärosäten kan därmed bidra utifrån sina expertkompetenser och språkkunskaper i bedömningarna. Därutöver bör företrädare för arbetslivet delta i bedömningen av de sökandes meriter, särskilt de yrkesinriktade, för att säkerställa en bredare analys av kompetenserna. Det kan även underlätta en breddning av systemet med provtjänstgöring. Tillsammans med ett medicinskt prov kan provtjänstgöring ge utländska läkare läkarlegitimation. Detta skulle kunna provas även för yrken utan legitimation, då måste arbetet göras tillsammans med arbetslivet, en central myndighet och lärosätena.
8. **Inför ett Högskoleprov på engelska** som kan användas som grund för rangordning av utländska studenter. Provet bör kunna göras på svenska ambassader, konsulat och i samarbete med utländska lärosäten som samarbetar med svenska lärosäten. Som ett pilotprojekt skulle Universitets- och högskolerådet tillsammans med t ex landets ingenjörsutbildningar kunna erhålla utvecklingsmedel för att ta fram ett prov som riktar sig enbart till ingenjörsutbildningarna. Provet skulle endast vara till för att testa ämneskunskaper för den utländska studenten.
9. **Utveckla ett särskilt prov i svenska för nyanlända** som mäter att de har tillräckliga kunskaper för att kunna tillgodogöra sig en högskoleutbildning. SFI-utbildningen spelar en central roll för nyanlända, men det finns sannolikt personer som antingen har vissa språkkunskaper sedan tidigare, alternativt personer som själva

⁴⁷ Universitets- och högskolerådet, "Samordna en försöksverksamhet med krav på lämplighet vid tillträde till lärar- och forskollärarytildningen" [www.uhr.se/studier-och-antagning/uppdrag/Samordna-en-forsoksverksamhet-med-krav-pa-lamplighet-vid-tilltrade-till-larar--och-forskollarutbildning-/](http://www.uhr.se/studier-och-antagning/uppdrag/Samordna-en-forsoksverksamhet-med-krav-pa-lamplighet-vid-tilltrade-till-larar--och-forskollarutbildning/)

tar ett stort ansvar för att lära sig svenska. Dessa bör ges en möjlighet att snabbt visa att de behärskar en tillräckligt god svenska för att studera på högskolan.

10. **Slå samman hemsidorna studera.nu och antagning.se.** Information om utbildningar och arbetsmarknadsprognoser för respektive yrke bör finnas tillgängligt på samma hemsida som används för ansökning och antagning till högre utbildning. Genom att samla allt på en gemensam hemsida underlättar man för den sökande att göra ett mer informerat och genomtänkt val. Universitets- och högskolerådet står bakom båda hemsidorna och bör samla all information under en och samma domän.

7. Källor

AllaStudier, ”Studera i Danmark”.

<http://allastudier.se/tips-o-fakta/48-studera-i-danmark/>

Arbetsförmedlingen, ”Var finns jobben 2015?”, (2014).

http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.4dc389314a103f6fdb49a7/1421305839300/Var_finns_jobben_-_Bed%C3%B6mning_f%C3%B6r_2015_och_en_l%C3%A5ngsiktig_utblick1.pdf

College Board, ”What is the SAT?”

<https://sat.collegeboard.org/why-sat/topic/sat/what-is-the-sat>

College Board, ”Why take the SAT?”

<https://sat.collegeboard.org/about-tests/sat/why-take-the-test>

College for all Texans, ”Top 10% rule” www.collegeforalltexans.com/index.cfm?objectid=6D0B8C2F-C987-12B0-27CAFED91FACC7FB

FTF, ”Ny model for dimensionering af de videregående uddannelser” (2014). <http://www.ftf.dk/uddannelse/artikel/ny-model-for-dimensionering-af-de-videregaende-uddannelser/>

Gustafsson, Jan-Eric, Cliffordson, Christina och Erickson, Gudrun. ”Likvärdig kunskapsbedömning i och av den svenska skolan – problem och möjligheter” (2014) SNS förlag.

http://www.sns.se/sites/default/files/likvardig_kunskapsbedomning_web.pdf

Haikola, Lars, Amnéus, Ingeborg och Gunnarsson, Kjell. (SOU 2015:70) ”Högre utbildning under 20 år” (2015).

http://www.regeringen.se/contentassets/18f07e4081134302a3c546341337cdff/hogre-utbildning-under-tjugo-ar-sou_2015_70.pdf

Hiss, William C. och Franks, Valerie W. ”Defining promise: optional standardized testing policies in American college and university admissions” (2014).

<http://www.nacacnet.org/research/research-data/nacac-research/Documents/Defining-Promise.pdf>

Institutionen för tillämpad utbildning, ”Historik” (2011)

<http://www.edusci.umu.se/hprov/historia/>

International student, ”Test overview”.

http://www.internationalstudent.com/study_usa/application-process/standardized-tests/overview/

International student, ”Application process”.

http://www.internationalstudent.com/study_usa/application-process/

LNAT, ”Why join LNAT?”

<http://www.lnat.ac.uk/why-join-lnat/>

StudyUSA, "Applying for admission to a U.S program"
<https://www.studyusa.com/en/a/34/applying-for-admission-to-a-u-s-program>

Styrelsen for Vidaregående Uddannelser, "Den Koordinerede Tilmelding"
<http://www.kot.dk>

Svenskt Näringsliv, "Att söka men inte finna" (2010), S.3.
http://www.svensktnaringsliv.se/material/rapporter/att-soka-men-inte-finna-svensktnaringslivs-rekryteringsenkät-201_568127.html

UCAS, "Filling in your application"
<https://www.ucas.com/ucas/undergraduate/apply-and-track/filling-your-application>

UddannelsesGuiden, "Optagelse på videregående uddannelser"
<https://www.ug.dk/flereomraader/maalgrupper/videregaendeuddannelse/optagelse-paa-videregaende-uddannelser>

UddannelsesGuiden, "Generel information Optagelse på de videregående uddannelser 2015" (2015), S. 10.
<http://www.optagelse.dk/vejledninger/videregaende/pdf/Generel%20information%20om%20optagelse%202015.pdf>

UKCAT, "About the test"
<http://www.ukcat.ac.uk/about-the-test>

Universitetskanslersämbetet, "Universitet och högskolor årsrapport 2015" (2015).
<https://www.uk-ambetet.se/download/18.6e65a54814c9d64344d17c3c/1440071514314/arsrapport-2015.pdf>

Universitetskanslersämbetet, "Dimensionering av högre utbildning, (2015).
<http://www.uka.se/download/18.27b94bbc14c9e215aaa4764/1429614481859/rapport-2015-7-dimensionering-hogre-utbildning.pdf>

Universitets- och högskolerådet, "Platsfördelning och urval."
<https://www.antagning.se/sv/Ta-reda-pa-mer-/Platsfordelning-och-urval/>

Universitets- och högskolerådet, "Samordna en försöksverksamhet med krav på lämplighet vid tillträde till lärar- och forskolläraryrket"
<http://www.uhr.se/sv/Om-UHR/Uppdrag/Samordna-en-forsoksverksamhet-med-krav-pa-lamplighet-vid-tilltrade-till-larar--och-forskollararutbildning>

Utbildningsdepartementet, "Prop. 2006/07:107 - Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet", (2007). https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Vagar-till-hogskolan-for-kunsk_GU03107/?text=true

Zieler, Christoffer. "SF freder regeringen, men ville gerne have haft debat i Folketinget" *Universitetsavisen*.
<http://universitetsavisen.dk/politik/sf-freder-regeringen-men-ville-gerne-have-haft-debat-i-folketinget>

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00

